

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<p>Eloffzetesi díj: Egész évre ... .. 4 ft. Félévre ... .. 2 „ Negyedévre ... .. 1 „</p>	<p>A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikert kapják.</p>	<p>A lapszemleli részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előzetesi pénzek a pénz- tárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatainak küldendők.</p>
--	---	---

Az elemi oktatás és a közművelődés.*)

Napjainknak sokat hangoztatott jelszava, komoly törekvése, mert parancsoló szükséglete a közművelődés, a műveltség.

Mindennek daczára, haa műveltség értelmét keressük, habozás fog el bennünket, hogy mibe is helyezzük azt.

Vajjon nem a tudásban rejlik-e? Bizonyára ennek főrése van benne, mert a tudás erő és hatalom, a műveltség pedig annak az erőtlenség, a gyámoltalanságnak az ellentéte, melyben az ember leledzik, ha tudatlan, ha testi, lelki erői fejletlenek, kiművelve ninesenek.

S mégis a tudás még sem műveltség, csak annak eszköze. A természet titkainak legnagyobb buvárát, ha tudását embertársai pusztítására czélzó robbanó anyagok gyártására fordítja, a nagy matematikus, a ki szédelgő pénzügyi terveket eszel ki, az orvost, aki ok nélkül, részvét nélkül világosítja föl betegét reménytelen állapotáról! s a vigasztaló szavak helyett arra figyelmezteti, gondoskodik a koporsójáról, ki mondaná műveltnék?

A műveltség tehát a szív jóságában rejlik! Vajjon?

Művelt e a favágó, a pásztor, a gombostűfej készítő gyári munkás, a közsőrüs, a kiknek lelkét nem terheli bűn, sőt akiknek szívében felebaráti szeretet honol, de kiknek élete szükkörű egyh. ngu munkában való tengődés? ugy látszik, hát, tudás és jóság együtt teszik a műveltséget.

Nézzük, ugy van-e?

A jó lelkű csillagvizsgálóban, régiséggyűjtőben, nyelvbuvárban, a festőművészbén egyesül tudás és szívjóság; a nemes lelkű gabna-, gyapjukereskedő, vagy építész, a lovagias emberséges tábornok, az illetékkiszabási főnök régiségeik, csillagaik, nyelveik, festészetük üzletük, hivatásuk körében nagy tudással ékeskednek és jók is; vajjon azért műveltek-e?

Mint a favágó, a gombostűfej készítő, a köszö-

riis, épp oly korlátolt, épp oly egyvaldalú lehet tudásuk, lehetnek igazságosak, a szegény iránt irgalmasok, de nem érik nemzetüknek, még kevésbé az egész emberiségnek összes czéljait, e czélok összefüggését. Művészetükön, csillagaikon, üzletükön, régiségeiken, hivatalukon kívül más rájuk nézve nem létezik, ezekben nagy a tudásuk, helyén van a szívük is, ha a nyomor kopogott ajtajukon, de azért még nemzetük törekvéseit, életének kapcsolatait, rugóit sem fogják föl.

A műveltséghez nem elég hát tudás és jóság együtt sem. A műveltség ezeken kívül abból áll, hogy minden egyes magát egy nagyobb egésznek, községének, nemzetének, az emberiségnek tagjaként érezze s e nagyobb egészet ismerje, felfogja

A műveltség a közös emberi czélok összefüggésének felfogásában s a hozzájuk szükséges alkalmazkodási képességben és készségben rejlik, ami nyilván épp ugy függ az értelemnek mint az akaratnak helyes fejlesztésétől.

A műveltség kiválóképen társas tünemény, ezért több mint a jóság, de még kevésbé áll csupa tudásból.

Jó és tudós lehet a közéletből elvonult ember is, művelt csak az, aki érti a közös emberi rendeltetést és izlése együtt működik felebarátaival annak ezernyi társadalmi kapcsolatoktól függő megvalósításán.

A közfelfogás is műveltnék főként azt az embert tekinti, aki a társas érintkezésben kellemes, nem rontja az összhangot, egyesülni bír másokkal közös mulatásra.

A közfelfogás mint rendesen itt is helyes uton van midőn a műveltségnek egyik lényeges elemét, a társiasságot kiemeli, de a teljes műveltség a legmagasab az összes emberi czélokra való együttműködési képességet és készséget jelenti.

Közéletünk helyes érzékére vall, midőn abban a nagy mozgalmában melylyel nemzetiségünk erősítésére és művelésére vállalkozott az erdélyi czélt nem egyszerűen művelődésnek, hanem közművelődésnek nevezte.

Csakugyan egynek, közösnek kell lenni a u-

*) Olvstatott a kolozs-dobokai róm. kath. tanító-egylet 1892 évi április hó 5-én tartott közgyűlésén.

dásnak bizonyos fokig egy nemzet összes tagjai között, közönsnek bizonyos fokig a czélnak, melyre törekcsenek, kölesönösnek bizonyos fokig az egymás iránti jóindulatnak, ha a nemzetről, mint egészről elmondani akarjuk, hogy művelt, ha közműveltségről szólni akarunk.

Az emberi értelem nyújtotta utmutatást arra nézve, mi a műveltség, megerősíti a természet fölötti világosság, melyet hitünkől nyerünk.

Amint az emberi értelem a műveltség alá, minden nemest és magasztost, mire emberi elme képes a maga összefüggésében egybe foglal, azonképen hitünk az emberi küzdelem végső földi czélpontjaként mit jelöl ki?

Isten országát, a földöni országok közösségét tehát, a melyben a tagok megközeítve amire teremtettek, az Isten képét és hasonlatosságát, egymást megértik, egymáshoz simulnak, egymásnak jót akarnak.

Szóval a műveltség, akár az értelem fürkésző szemével tekintünk, akár a hit nyugodt, biztos látomásában álljon előttünk, egy részekből álló nagy egész.

Mit ad e műveltséghez az elemi oktatás? s viszont mit nyer tőle? mi a helyzete az elemi oktatónak, különösen a katolikusnak a közművelődés nagy rendszerében? ez az, aminek megfontolására szíves figyelmöket kérem.

Röviden felelhetek az első kérdésre. A közművelődéshez az elemi oktató adja a legtöbbet.

A legpallérozottabb nemzetek kebelében is az emberek nagy többségét a kereset, a megélhetés gondjai már zsenge korukban az ekeszarvához, vagy a gyárak egyhangu munkájához szölitják, olyan korban tehát, amidön emberi, keresztényi rendeltetésük-ről csak a legegyszerűbb, legelemibb fogalmakat bírják elsajátítani, amidön szellemi képességeiknek csak legkelembb fejlesztésére gondolhatni.

S mégis nyilvánvaló, hogy minden nemzet műveltsége tagjai nagy többségének, nem pedig szerencsésebb sorsban levő kisebbségének műveltségétől függ.

Ahol a nagyok palotáit nyomorult viskók környezik, ahol rongyos, durva tömegek közt robognak el a dúsgazdagok fogatai, gögöt keltve az egyik, irigységet a másik oldalon, ahol a tanult mezőgazdának a tudomány fejlettsége szerint készített terveit tudatlan munkásai ügyetlensége, tehetetlensége teszi tönkre, ahol a tanult kereskedő, a művelt gyáros törekvései, melyekkel csint, tisztaságot, egészséget akar városában létre hozni, megsemmisítetnek a durva, hanyag, tisztátlan tömeg által, ott műveltségről nem lehet szólni.

Mit használ a szülőnek, ha isteni félelemben, jó erkölcsben neveli gyermekeit? Ha kiviszi őket az utcára, nem foghatja be füleiket a trágár, istenkáromló szavak előtt, amelyek durva, műveletlen emberek ajkairól elhangzanak, nem foghatja be szemüket azok illetlen viselete előtt.

Egyes ember, bármí gazdag legyen, desöt egész osztályok, bármint erőlködjének, nem érezhetik saját műveltségüket, ha az környezetükben hiányzik, mert mentől jobban művelik magukat, ha a velük élők tömege durva marad, annál inkább érezni fogják annak a hiányát, amire törekcsenek, az emberséges, a tisztességes modort, az értelmes okos magaviseletet.

Bárhova lépjenek, a templomba vagy a piacra, az üzletbe vagy a hivatalba, a mezőre vagy a műhelybe, üldözni, boszantani fogja őket a tudatlanság, a durvaság, a gonoszság, mely a műveletlenséggel együtt jár.

Egy város műveltsége nem áll esupán nagy tudományos és művészi intézetekből, fényes templomokból, előkelő multságok és szép sétányokból, hanem első sorban abból, ha utolsó viskójába behatol az evangélium, ha legalsóbb osztályaiban meg van a tudósnak, az illedelemnek, az emberségnek az a foka, ami az emberi állatot kereszténynyé teszi.

A műveltség az emberi társadalom fundamentumában, nem a czífra tetőzetében rejlik.

Csak az elemi oktatás tehet egy nemzetet művelté, nélküle minden magas tudomány és művészet daczára nincs közműveltség.

De az elemi oktatás nemcsak az által a legelső fényezője a közművelődésnek, mert a nemzet legtöbb tagja minden műveltségét tőle nyeri, hanem, mert a nemzet összes tagjainak ő adja meg műveltsége közös alapjait.

Az elemi oktató nemcsak a nép oktatója, ha a népet a nemzet alsóbb osztályainak értelmében vesszük, hanem a nemzet oktatója, mert a műveltség közösségénél fogva mindenki műveltségének egyforma alapon kell fölépülni és ebből folyólag az elemi oktatás egyforma elvek szerint egyforma tananyagot ölel föl.

Csak az elemi oktatásban nyer a nemzet minden tagja egyforma ismereteket és irányokat, azonnal mindenki más irányokban halad, külön pályákra, külön érdekek szolgálatára készíti magát elő, ki az emberekkel, ki a természeti erőkkkel való foglalkozásra gyűjti az ismereteket és tehetségeket.

Az elemi oktatás a legnemzetibb intézmény, mert benne a nemzet minden leendő polgára egy, míg a közép és felső oktatás terén már osztályokra, rendekre török szét.

Ha eként az egész nemzeti műveltség az elemi oktatáson nyugszik, más részt meg az elemi oktatás a nemzeti műveltségtől kölcsönzi annak legmagasb értelmi eredményeit és erkölcsi vívmányait.

Az elemi oktatás módszerében, pozitív tananyagában a tudományon alapszik, czéljaiban arra a legmagasb eszményre törekcszik, amelyet a nemzet legjobbjai elérni bírtak.

(Vége köv.)

Te voltál boldogságom, üdvöm
Éltemnek nyíló hajnalán,
Midőn Anyám ölen pihenve —
Imája viszhangzott szívembe
S szép arczod úgy mosolyga rám!

Neveddel tértem nyugalomra,
Föl is csak véled ébredék;
Parányi ingó lépteimre
Egész menyországgal tekinté
Mindig a kéklő, tiszta ég.

De most ha fény gyúl is ki néha, —
Világa gyenge, elhaló;
Nem ringat már a gyermekálom,
Boldog csendjét hiába várom, ...
Fülembe zúg a zord való.

Fájó lelkem magára hagyva
Feléd terjeszti szárnyait;
S ki csak most lép a pályautra —
Oh nézz reá, s hozd vissza újra
Bölcsőmnek édes álmait!

FEJÉR GERŐ.

Ez volt az utolsó!

Dilkó József, a klasszikus nyelvek érdemes professzora, teljes életében csak egyszer volt szerencsés, midőn agglégény nagybátyját Arvamegyében agyonverték. Ez a főbekollintás kerek 20,000 forintot hozott garzon konyhájára.

Azon állapotát, hogy tanítványai bálványozták benne a lelkiismeretes és jó modorú tanárt, legkevésbé nevezhető szerencsésnek, mert e népszerűség miatt az irigy kartársaktól sok méltatlan gúnyt kellett eltűrnie.

Vonásairól maga bevallotta, hogy azok igen szerencsétlen vonások. Tarjagos erektől megfeküdt húsos orr, mélyen fekvő szemek, gyér hajjal fedett, hátracsapott homlok, s rozsdás bajusztól árnyékolt vastag ajkak alkották meg sárgás bőrrel bevont arcának formáját.

Meghajlott, gyöngé alakja szinte visszataszítóvá vált, na dörgő basszusán megszólalt. Nem voltak barátjai; néhány ismerősével, ha találkozott velük az utcán, futólag váltott szót; mindig sietett, az Isten tudná hova? Ritkán fogadott vendégeket, a látogató kollégát mivel sem kínálta, hogy hamarabb szabaduljon tőle; szeretete a magányt, az egyedülletet.

Utthon and alogva járkált szobájában, legtöbbször komor

külsővel, a padolaton, vagy a falakon révedező tekintettel, fájón érezve, hogy a nagy világon nincs senkije, a kinek elpanaszolhatná baját, a ki őt megvigasztalna.

S ő e „senki“-állapoton nem is akar segíteni. Kerülte, vagy félt az emberektől.

Olykor ki szokta nyitni az íróasztal jól elzárt fiókjait s a takarékpénztári könyveket és értékpapirokat végig-vizsgálta. Ezelőtt fölesillant szeme, ha a nagy összegről szóló irománycakat rendben találta; ma, midőn ötven évét betöltte, komor marad tekintete, megszokta már, nem okoz neki semmi különös örömet. Még a pénznek is, melyet oly gondosan őriz és kuporgat, csak a sötét oldala jutott neki. Őrzi, kamatoztatja, hogy több jsson valakinek, ha arra a valakire rátalál.

A magány embere valóban komolyan kezdő érezni, hogy ő egy nagyon elhagyott, szerencsétlen ember, kinek a pénzén kívül más valamire is volna szüksége. Ha másra nem, hát egy ápolóra.

E gondolatnál a tükörbe pillantott, s megborzadt. Tehát már ott lenne, hogy ápoló és nem feleség?! A fényes lapban őszes hajakat és törődésnek indult vonásokat látott.

Megsíváltá fejét s kedvencz könyveiben kezdett lapozni. A német és antik irodalom minden esztetikai és mitológiai műve ott hevert egy rakáson. E két studium volt az ő egész világa; az esztetika és hitregetan alapján alkotta meg magának azt az ideált, a mely után az utcán, a zsbongó tömegben, hol beszélni nem, csak nézni kell, végtelen kitartással és lázas érdeklődéssel kutatott. Saját alkotás eszménye után szaladt, hogy azt feleségül elvegye.

A bogaras ember már kétszer tett ily löfuttatást, mely mindannyiszor vándorbotot adott kezébe.

Legelsőbb tizenhat éves leánya alakjában mosolygott feléje álmainak tündére. Midőn meglátta őt, szíve elszorult, s csak annyit hebegett: megvan, ő az, enyémnek kell lennie!

A szilfidhez, ki egyébként egy nagyon is realis bírónak volt a gyermeke, sehogy sem tudott odaférközni. A bemutatásoktól és társaságoktól, melyek az ilyenm dolgokat megszokták előzni, természeténél fogva félt, visszariadt. Előítélete és megszokása miatt elbárhíthatlannak látszának az akadályok. Honapokig törte fejét a módokon, hogyan ismerkedhetnék meg és tudathatná a leánnyal lángoló szívének tartalmát? Tisztes távolból naponként kiséré sétáján, zivataros időben órákig elállt a gyöngé fényű ablak alatt, sutygomban, ha gondolá, hogy nem veszik észre, köszönt is neki. Ugy szerette volna, ha a „szeretem“ és „szeretek,“ „holtomiglan-holtodiglan“ minden fáradság és feltűnés nélkül, a pletykázó világ őrszemét és nyelvét elkerülve, egy pillanat alatt megtörténjen.

De biz ez nem történt meg.

A föltalált ideál után való szenvedély azonban sokkal hatalmasabb volt, semhogy az az esztetikai könyvtár falai közt megmaradhatott volna; annak ki kellett törni. Végző szükségében egyik jobb indulat és megbízhatóbbnak látszó kartársához fordult, becsületszó alatt kötelezve őt a halga tásra és fölkérve, hogy a politikának a mai napig legjobbnak bizonyult vívmányai alapján járjon közbe, s a legnagyobb titokban szerezze meg neki a leányt.

A kollega meg is tartotta a titkot, nem szólt senkinek, a politikai vívmányok alapján kéz alatt úgy eljár, hogy annak valódi eredményét Dilkó is csak akkor tudta meg, mikor a kollega lakodalmára hivatalos lett.

Rögtön kérelmezte áttételét.

Az új helyen ismét előlről kezdte a dolgot, s barangolt le-föl az utcákon az eszmény után. A régi sebek már begyógyultak, midőn a tündér megjelent. A szív újra nagyot dobbant, az ajk fölkiáltott: megvan, ő az!

Terveken nem sokáig kellett agyát törnie. A szirén rendszeren egy grájzlerájban tünt el. A boltocska hihetőleg az az apjái lesz, oda tehát mindenki feltűnés nélkül bemehet.

És József professzor, kivel sem közölte a dolgot, annál kevésbé kérvetanaesot, naponként járta a boltot, vive haza tömértelen szivart, rumot és likőrt a drágábbjából, de a melyekből egy morzsányit el nem fogyasztott, nem lévén azokhoz, mint lukszus-cikkkekhez, szokva.

Rendszeren egy öreg asszony szolgálta ki, s csak igen ritkán az ideál. Mindazonáltal odáig halad, mar a dolog, hogy a leánytól meg merete kérdezni: hogy hívják? — Regina, — volt a felelet. — Az ő eszménye más nem is lehetett, mint Regina, királynő. Királyi vonások, királyi név is

Egy véletlen azonban fényt vetett a kicsiny grájzlerájba, melynek özönében dermedve látá, hogy a bűbajos Regina zsidón, még pedig javabeli, libazsiron élődo orthodoxsz.

Ekkor már a tél speeráját elhordá, s Dilkó ennek tudatában megsemmisült. Ha megtudják e baltogást, sirig kisérő gűny! El innét, csak minél messzebb!

A pehbes ideálista így jött az alföld egyik gimnáziumába. Mindkét helyről a fölतालált ideáltól menekült. Midőn a két várost lábán járó eszményével odahagyta, nem tudta ott feledni társadalmi félszégeit és lelkének fantasztikus hőbortjait. Ezeket magával vitte.

Szive fenekéig meg volt győződve, hogy neki még egyszer föl kell találnia a keresett lényt, mely életének ötven éves poklára a meny balszamat fogja árasztani. Kell még lenni egy léleknek, melynek burkán a legszebb vonások nyugszanak, s a mely lélek rokon lesz az övével, s azzal e fogalomban: feleség! — koporsózárásig egyesül.

A sóvárgás egy év múltán tárgyat talált. Ott látta a kaszinó-utcában egy kávéháza betérni. Elment a kávéház ajtajáig, s onnan visszajött, hogy egy álló hónapig ugyanazt megtegye, a nő lépteit kísérje, s a tervek fölött okoskodjék.

Gyorsan és okosan kell eljárnia, mert idealizmusa mellett is meghallotta a figyelmeztető hangot: vénülsz, fiu!

A körülmények kezére játszottak.

Törvényeszéki bíróval lakott egy házban, kinek lakásán Krajesinkó Gyula irnoka sűrűn megfordult. Menés-jövés közben történt találkozásuk, mely alkalommal a nyurga irnok soha el nem mulasztott az érdemes professzornak köszönteni, megtoldva azt egy mosolylyal, s midőn Dilkó ennek folytán a szerény ruhájú ifjút barátságosan megszólítaná, bemutatta magát.

A bemutatásból kitűnt, hogy mindketten Arvából való tótok, s így földiek. A találkozás emlékeül néhány szivart ajándékozott Krajesinkónak, mely még amaz áldatlan emlékü speerájából került ki.

A komoly és szenvedélyes ember tételődései közepe, e fűra veté tekintetét, s mentől többször foglalkozott vele, annál inkább rögeszméjévé vált, hogy Krajesinkó lesz ama kalauz, ki a társadalmi labirintin keresztül fogja vezérelni a házias élet Kánaánjába.

Egyszer a bíró is megdiesérte előtte, hogy az irnok

becsületes, megbízható, eszes ember. Gyula földije, tót; a vér pedig a rokon vérhez húz. Aztán szegény ember; némi ajándék vagy igéret, becsületszó, kevés fáradság, s a többi magától jön . . .

Egy alkalommal meg merete koczkázatni a kérdést:

— Hol lakik, földi?

— A város utolsó szélén.

Egy hónapi töprengés után;

— És mikor található otthon?

— Esti hatkor. Vasár- és ünnepnap mindig.

Négy hét múlva:

— Ha terhére nem lennék . . .

— Óh, kérem.

Ismét egy hó elteltével:

— Néhány nap múlva meg fogom látogatni.

— Végtelenül lekötelez, — hajlongott alázatosan a földi.

A körültekintő ember még néhány hetet várt, ekkor elszánta magát a nagy lépésre. Kopogtatott és belépett Krajesinkó ajtaján. Zsebéből kivett egy esomó szivart, s az eléje siető fiú kezébe nyomta. Majd a szoba gyér bútorzatán jártatá fürkésző szemeit, leült az asztal mellé egy faszékre, s tompa hangon kérdé:

— Hogy van?

— Én jól, hanem ön, mint látom, nem a legjobban.

Dilkó megrezzent. Ez az ember tud mindent! Öszszehúzta szemöldökét, s vizsgán nézett az ártatlan képű gyermeke.

— Jó éjt, — sóhajtá, s kalapját vevé.

Napokig leste az irnok minden léptét és szavát. Semmi nyoma, hogy az csak valamit is tudna lelkének titkaiból.

E közben Dilkó fogyott, a titkolt szenvedély romboló munkához fogott szervezetében. Lesoványkodott és még jobban meggöbült.

Az esztetikus Herkules a keresztáthoz ért.

Novemberi szürke délután vala, midőn a professzor újolag átlépte Krajesinkó küszöbét. Kívül a vasárnapi harang temetésre kongott, s az udvari szoba egyetlen ablakán homályos szürkület verődött be.

Másodszor vagyok itt, szólalt mély hangon a tanár, — s úgy hiszem, nem fogok esalatkozni —

— Bennem,? — rohant eléje a kopott bördívánról Gyula.

— Önben.

— Biztositom, hogy nem. Igen, igen. Ön gyanakvólag néz. Nem tesz semmit. Ön téved, mert én újolag biztositom, még pedig a legkomolyabban, hogy nem fog esalodni. Földije és ha szabad úgy fejeznem ki magamat —

— Bátran. Nevezzen barátjának.

— És barátja előtt megnyílhat szive. Krajesinkó hű, mint az eb, a rokon kebelhez mágnesként vonzódik, s tud hallgatni, mint a sir.

Dilkó néhányszor végiglépte a szobát, s a helyzet komolyságához mérten párszor megfésülte ujjaival deres haját.

Krajesinkó a fontos színet alatt köhögött, majd a tükörbe kacintott, honnét egy neki éhezett sovány diurnista tekintett vissza. Az volt valóban, az irnokoeskák típusa, beesett, fakó arcczal, irástól ivesedésnek indult háttal, melyet két vékony pipaszár szállított ide-oda. Inába esapódó kopott kabátjának zsebei fényesen zsirosak valának. E mé-

lyedések pótolák télen a keztyűt, s szolgálának a szalonna- és virsli-vaesora hordozójául. Szemének fényt, arcának karakterisztikus kifejezést egy jó ebéd utáni sóvárgás adott. Szent Pál vádja: „Kiknek hasuk az Istene!” — őt gondolatban sem érthet, mert e molochnak teljes mértékben még soha nem áldozott.

— Ismétlem, — fordult József úr feléje, — ma másodszor vagyok önnél, földi és barátom, s e lélek, mely annyi emberben esalódott, azt súgja: Krajcsinkóban bizhatol. Fontos események előtt állok, s nekem barátra, segítőtársra van szükségem.

A megszólitott méltóságos állásba vágta magát. Lábai megfeszültek, görbe háta kiegyenesedett, karjait előre dobta, s képen nemes hév lobogott.

— 300 forint fizetésére mondja a közös Arvamegyéből származott huszonöt éves Krajcsinkó Gyula, hogy a klasszikus nyelvek nemes professzora előtt áll az ő Polluxja és Herkulése. Karom aczélja, lábaim izma, elmém minden gondolata, s szívem legszentebb érzelmi rendelkezésére állanak. Barátja és segítője vagyok mindenben. Ha a fontos esemény párbaj, lelovók mindenkít; ha titkos ellenségek, nyilvánosan aprítom össze őket; ha nő, ha titkos imádott, hátam, vállam és fejem teteje meg nem roskadó lajtorja. Ha kell, lángba borítom önért a világot, ráadásul vérbe az egész földtekét.

Ugy állott a szomorú képű ember előtt, mint egy felső-magyarországi orosz-lánszelditő. Szeme szikrázott s midőn a tanár nem látta, lopva leste a hatást.

Krajcsinkó nagy politikus volt!

— Ön, miert látom, kitünően ért az ékesszóláshoz s tud a szív nyelven beszélni.

— Az élet nyomora korán Demoszthenest képzett belőlem.

— Ön okos és tanult ember.

Gyula volt professzoraira és bizonyítványaira gondolva, illő szerénységgel fordítá el szemeit.

— Magán óráimnak egyetlen örömét a szépművészet búvárlata képezi. Tanulmányaim között megalkotom a szépnemnek, nemesnek és magasatosnak a fogalmát, melyeknek alakjait azután az életben keresem. Néhány hónapja, hogy rá akadtam a harmadik eszményi szűpre.

— Mi-cso-da! Maga szerelmes!? — kiáltott közbe el nem rejtethő gunnyal az irnok, s tenyereit összedörzsölve s egyik lábát fölemelve, kaczagva nézett végig az öreg úron. — Pardon! Bocsnát! — tért birtelen magához, — elfeledém, hogy ön nőtlen, s a szív nem tekintve korra, sokakban örökifju marad.

— A görögök története csak egy szép Helenáról emlekezik, s e női szépség remekét így képelem. —

Gyula félre billentett fejének állat tenyerébe fekteté. A diagnózáló orvos komoly alakjához csak még az aranygombu páleza és a kárbolszag hiányzott.

— Mondja.

— Junói termet, vénuszi nyak, madonna arc.

— Értem.

— Vagyis: sugár legyen a termete, vállalai vakító fehérek, sem nagy, sem kicsiny. Arca angyali, melynek ékét görög orr, ében haj, sötét kékszem, s az apró ajkak mellett, lilommezőben, apró szemölcs kepezék.

— A szemölcs szőrrel vagy szőr nélkül?

— Profán lélek! Természetesen szőr nélkül.

— A legfölségesebb izlést magam is így képzelém, — s helyeslőleg kanyarított egyet a nyakával.

— Esményem két ily alakjával már találkozáim; mesze és régen. Nem nekem rendelte őket az ég, lelkem lángja hiába lobogott. Annyi után most meglettem a harmadikat, melynek ugyanazok a vonásai, s ez alvó szív, — nyomá hévvel keblére kezét, — fölébredt, megnyílt, s a visszafójtott láng egész valómat elárasztá.

— Tehát szeret! — bölintott az irnok komolyan.

— Mint ideális ember szeretheti a megtestesült ideált, kit évek óta nyomoz.

— Szabad kérdenem: ki ő és merre van hazája? Az ifjúság bájában-e, vagy vén banya?

Az okos ember elszólását nem vevé észre az áradó Dilkó.

— Családját és lakóhelyét nem ismerem. Egy ifju férfi és nő társaságában láttam már öt több izben. Kisértem egy darabig, azután az utczák labirintjében elvesztek.

— Hazáig kellett volna kísérnie, s a házbeliectől kérdezősködni. Ezek után ismeretséget kötni a férfival, meglátogatni a nőt, majd szerelmet vallani, végül elvenni, s engem, mint földijét, a lakódalomra okvetlenül meghívni. Okvetlenül! . . .

— Dilkó Józsefet maga nem ismeri. Én nem szoktam utczáról utczára csavarogni nő után, sem hiyatlanul a családok szentélyébe hatolni. Nálam a végtelen szentélyt a renométra való még végtelenebb féltékenység korlátozza. Én nem szólitok meg senkit, nem erőltetem rájuk magamat, s én öt ezek daczára mégis akarom.

— Szóval, ön fél az akadályoktól, s most ide jött.

— Mondjuk, hogy félek, — sóhajtott József úr nagyot, — s nekem ezek miatt, kedves barátom, magára szükségem van.

— Egy fül vagyok.

— Holdvilágos esték valának, s majd mindenoap láttam őket a kaszinó-utczai Deutsch-kávélházba esti nyolcz óra felé betérni. Mint modern emberek, úgy hiszem, a kapucinert ott költik el.

— S miért nem ment utánok?

— Egyedül? Soha! A tanári karon, s önön kívül nincs ismerősöm senki. Ne csodálja; az ismeretséget, mely szív és pénzáldozatot követel, nem kerestem soha. Magányosan és este be nem mennék sebova, annál kevésbé a Deutschba. Mit csinálnék ott? Nem dohányzom, nem iszom semmit, csak vizet és tejet, biliárdhoz, kártyához nem értek. Mindenki engemet bálunla a tereben.

— Kezdem érteni.

— Ön meghozza nekem az áldozatot, s én, ha célt érek, hálás leszek. Holnaptól kezdve esti félnyolczkor eljő velem a Deutschba, leülünk közös asztalhoz, s onnan nézzük az ideált, s fonjuk a tervet a cézél felé.

Krajcsinkó földre szegzé fejét, s fél perczig gondolatokba merült. Gondolkozása végén mintha átcsikázott volna ajkán a meglegedésnek futó mosolya.

— Bajos, bajos! — lóbázta divatos lábszárait; nagyon bajos. Pedig nemes föladat várna reám. Hiába, nagy az akadály!

A professzor arczára az ijedelem árnya ült.

— Szóljon, mi baj! Segíték rajta.

— Nincs szalonkabát, nincs czilinder; oda pedig az kell.

Dilkónak, a 20.000 forint birtokosának, most alkalma lett baráti nagylelkűségét följánlani. Föl is ajánlotta.

— Hónap elsejéig adok kölcsön.

Krajesinkónak leesett az álla, s tejét vakargatva mondá:

— Nekem ugyan az ítélet napjáig is kölcsönözhet, 300 forint fizetéséből mégsem adom vissza. Egy szó mint száz, nem lesz a dologból semmi.

A tanár negyedóráig nézte az udvaron az ölfarakást. Ekkor két ujsa közé fogta az állat, másik kezével megkörtörte fültövét, s alig ballhatólag szűrte fogai között:

— Holnap veszek szalonkabátot és ezilindert.

— Szivarra sem telik.

Öt percznyi szünet után:

— Napjára az is lesz kettő.

No ha így vagyunk, gondolá magában Arva szülőtte, lesz ott még más is. És valami nagyon alaposat gondolt.

— Majd elfelejtettem a legnagyobb akadályt. Félnyolcz és nyolcz között szokta a csalód a város tulsó részéből vacsorát hozni. Mig elköltöm, eltart félkilenczig Szokásomról pedig, minden baráti érzület mellett sem mondhatok le. Ezután le szoktam feküdni.

— Kedves Krajesinkóm, az Istenért! Egyetlen támaszom és reményem, ne hagyjon el! Mondja, mit kíván még?

— Vacsoraért vacsorát.

— Kávéházban nem szoktak vacsorázni.

— De szoktak teát, vagy husos kávét inni, mellé szarvast enni. Másért seukiért, egyedül önért, megteszem az áldozatot, hogy hónapokon keresztül teával cserélem föl a rostélyost. Másképp nem lehet.

És várakozó arczczal billegette ujjait.

— Földi! Maga engem csupa jóakarattól tönkre tesz. Legyen.

És Dilkó, tárczáját tapogatva, szorongó szívvel elrohant. Krajesinkó pedig visszafeküdt a bőrdívánra, s édesdeden álmodott a szalonkabátáról és eziliderről, melyeket eddig csak másokon látott, az illatos szivarokról és a tea-vacsoráról, melyet csak nagy lemondással fogadhatott el távoli grájzlerájából szerzet szalonna- és kenyérvacsorája helyébe. Így szokott az lenni, ha az öregek bomlanak.

(Vége köv.)

Kisebb közlemények.

— Emlékezés Csató Sándor papnövendékre.

Tavasz van! A természet új éltre ébredve hirdeti a feltámadás nagy eszméjét. Mindaz, mi ősszel elhalt és télen mély álmát aludta, dermedtségéből felébredt, zöldelő fű, pompázó virág és csattogó madárdal alakjában áldja, dicsőíti a létnek végtelen jóságú adóját. De vajjon miért van benne a születésben az elmulás? Miért hervad el a rózsza, mely alig néhányszor fogadta kelyhébe az üdítő harmatot? Miért nem örök a gyönyör, melyet szemünknek a virágok bámulatos szinpompája nyújt. Miért kell az embernek gyakran épen akkor meghalni, mikor azon ponton áll, melyen embertársaira csak áldást és szeretetet áraszt, Istennek dicsőségét és nagyságát minden lépésével hirdetheti? Igen! Miért kellett neked

a földi élettől elválnod épen most, midőn belépendő voltál a szentélybe, hogy ott a megváltás isteni művét folytasd, a Kalvária áldozatát ismételd s környezetedre a kegyelem és lelki vigasz isteni harmatát csepegtesd? Talán azért ragadtattál el közülünk a gyarlóság törekeny edényei közül, hogy lelked ama tündöklő szüziességben repülhessen vissza teremője elé, a melyben azt létezésed első pillanatától kezdve oly szent félelemmel megörizted? Vagy talán a csalódásoktól, reményeid meghiusulásától akart megkímélni alkotó Istened? Nem! Hiszen te egyszerre csalódtál életed összes reményeiben. De hát miért? Nem kutatom az isteni Gondviselés kifürkészhetlen utait; nem zugódom az Égnek rendelkezési ellen, hanem áldom a te szomorú végedben is a kezet, mely jóságát érzeteti akkor is, ha felel, akkor is, ha lesújt. Szeretteidnek fájdalmát mérlegelni nem akarom, mert tudom, hogy lehetetlen.

De azt is tudom, hogy Isten engedte rájuk e kemény megpróbáltatást, s ő erőt is ad, segílyt is nyújt annak elviselésére. Igaz ugyan, hogy nebezen tudunk beletörődni korai elhervadásodban, szinte bízhetlenül hangzik rólad e szó: meghalt. Hiszen még nem is éltél. Mert az élet munka; az élet küzdés a nemesért és előtte a pálya még csak most nyílt volna meg. Hogyan, az az erős szervezet, mely mindenikünk bámulatát felköltötte, már felbomlott volna? Az a sok tetterő, duzzadó munkakedv, mely kebledet feszítette egyszerre kialudt volna? Az a szív, mely minden dobbanásában nemes volt, már kibált volna? Igen! te elhagytál minket s örökségünk maradt a tépő fájdalom és baráti szeretet. Hasztalan keresünk; nem vagy köztünk! Vajjon mit érzett szíved, midőn bús sejtelveid visszazútek az édes szülőföldre? Gondoltál e arra, hogy csak azért hagysz el minket, hogy porladozó esontjaidat ott add vissza az anya földnek, hol a világot először megpillantottad? Tehát végre is mind meghalunk! És ki tudja, mi nem egy hosszú élet küzdelmei után jutunk e majd ama szomorú meggyőződésre, hogy mindenikünk között te voltál az egyedül boldog? . . . Tudom, hogy megbocsátod ártatlan tréfáinkat, melyeket rajtad és veled elkövtünk! Legyen azért a baráti esők, melyet elválásunk szomorú pillanatában kiszáradt ajkaidra lehelünk, zálcga örök szeretetünk; kösse össze a te égi hazádot, a mi küzdelemmel teljes földi hazánkkal! Imádkozz értünk, hogy tövises pályánkon csak az istenit, csak az örök javakat keressük; az akadályokon el ne csüggedjünk, a csábításokon el ne tántorodjunk.

Ha bejutunk a szentek szentjébe s remegő kezeinkben a mindenek Alkotóját tartjuk és áldozatainkban ajkaink nevedet rebegik, oh akkor az angyalok és szentek dicső társaságából szállj le közénk, ihleld sziveinket, hogy soha se felejtjük a helyet, hol állunk, a célt, melyre törnünk kell! Emléked sziveinkben örökké él! Ugy-e te sem felede? Have pia anima! Isten veled . . . a viszontlátásig!

Kovács János.

— **Vidéki levél.** Verespatak, 1892. ápril 19. A husvéti ünnepek utolsó napján jól esik még egyszer visszatekinteni ama lélekemelő magasztos szertartásokra és ünnepségekre, melyekkel a keresztények a föld minden részein készülni szoktak Megváltónk feltámadása ünnepére.

Különösen, kedves érzéssel tölti el mindenkor lelkemet a verespataki hívek lángoló buzgalma, melynek legszebb bizonyítéka külsőképen épen e napokon lett nyilvánvalóvá

Ugyanis a nem régen nagy lelkesüléssel megalakult oltáregylet egy gyönyörűt csiszolt üveghasábok és gyöngyökből művészileg összeállított transparent Krisztus koporsót bozotott Olmützből Zbiték Ede gyárából, mely nagypénteken volt először használható véve. A szent sir fölötti oltárszerű emelvény művészi szépségét még jobban kidomborították tkt. Jánky Pálné úrnő és Derzi Gizella k. a. által eszközölt azon gyöngéd női kezek ápolása alatt kinyílt szép virágok izléses berendezése, melyek a fényárban úszó, s ragyogó keresztoltárt koszoruszerűleg körülövezték, míg a fény félhomályában nyugvó szt. testre magasabb törzsű s nagyobb lombozatu virágok borultak. Volt is a szt. sirnak folytonosan látogatója: az oltárszentséget pedig minden órában felváltva az oltáregylet és élőrőzsafüzér buzgó tagjai páronként imádták.

Ezen lelki élvezetet az oltáregyletnek köszömbetjük, mely rövid idő alatt is igen sok áldozatot hozott az Ur hajlékának. Különösen buzgó elnöknője tkt. Ajtai Jánosné ö Nagysága, ezen nemes tisztét nemcsak fáradhatlan tevékenységgel teljesíti, hanem gyöngéd szíve sugallatát követve még egy finom papí karinget, értékes szalaggal díszítve szíveskedett az egyháznak ajándékozni.

Azokban egyházközségünk disze-virága, a fiatal hölgykoszoru sem maradt el a Feltámadottnak hódolatától, mit egy pár fehér atlasz selyemből készült, művészileg kivarrott, értékes oltárpárna ajándékozásával nyilvánított, melynek költségeihez járultak: tkt. Ebergényi Sománé, Imre Károlyné, Bocanits Györgyné, Aaron Bálintné, ifj. Bodnár Károlyné ö Nagyságaik, továbbá Spangl Mari, Ebergényi Irma, Gruber Etelka, Szuba Lízi, Fábrián Katalin, Wuzdugán Teréz, Jánky Mari, Bodnár Mari, Jánky Mari, Jánky Kati, Jánky Lujza, Gráva Kati, Jánky Sarolta, Jeney Nima, Winkler Irén, Schmidt Irma, Ajtai Róza, Ajtai Mariska, Jánky Margit, Almasán Irma, Molnár Anna, Schreiber Erzsé és Henzel Mariska kisasszonyok. Ezenkívül még a Légrád-testvérek is egy pár csinos oltárpárnát adtak.

Midőn mindezen épületes dolgokat a nyilvánosság terére viszem, legszentebb kötelességet vélek teljesíteni, ha itt e téren is kifejezem forró köszönetemet mindazon kedvelt hűveimnek, kik részint gyönyörű virágaik átengedésével, részint tevékeny közreműködésükkel a templom és oltárok feldíszítése körül annyi buzgóságot fejtettek ki, mind pedig a nemes oltáregyletnek, buzgó elnöknőjének és a nagyreményű ifju urhölgyeknek, kik a husvétii ünnepek fényét szép adományaikkal emelni szíveskedtek. Az égi jutalom felül, mely számukra ugyis eltétetett, nyerjék el e földön is mindazon testi és lelki jókat, melyek boldogokká tehetik és az Égnek azon áldását, melyet Kegyelmes Főpásztor urunk ö Nagyméltósága f. hó 8 án küldött számukra e szavakkal: „Többször tapasztaltam már a verespataki egyes hűvek és az ottani oltáregyletnek is azon lelkes buzgóságát, melynél fogva Isten házat újabb és újabb adományokkal megörvendeztetik. Épen ily örömmel értesültem azon áldozatkészségről is, melyet e hó 5-én jelentéssel be nekem; az Ég áldja meg mindazokat, akik abban közreműködni szívesek voltak!”

Végül köszönetet kell szavazni a helybeli dalkörnek is, mely az ünnep másodnapján szabatos énekével az áhitatot csak emelte. Ugyanekkor megszólaltak városunk kedves csalogányai is, egy szép Mária éneket zengvén el Jánky Kálmán ru erőteljes bariton hangja kíséretében. Csak az a kár,

hogy oly ritkán van szerencsénk ezen szép és erős hanggal rendelkező dalkörök előadásait élvezhetni. Vajha bár a közelgő szép Mária havában hallhatnók gyakrabban a női dalkör áhitatra emelő bájos hangjain a gyönyörű Mária énekeket!!!

Sneff József,
r. k. lelkész.

NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Kegyelmes főpásztorunk** püspökségének tizedik évfordulóját a fiúi hódolat és szeretet — mint régen ohajtott ünnepet arra használta fel, hogy fényes kitejézés adjon magáról. Habár tudtuk, hogy kegyelmes főpásztorunk a tüntetéseknek épen nem barátja, s hogy a mai derűborura jubiláló világban ö Excellenciája minden demonstrációt teljesen mellőzni kívánt: mégis megünnepeltük ezen oly annyira nevezetes napot. 23-án este 8 órákor a főgymnas. ifjuság és tanári kar fényes fátylós menetben a tüztöltő zenekar zenéje mellett vonult a püspöki lak udvarára, hová már megelőzőleg rengeteg közönség gyűlt egybe. A főgymn. ifjusági dalárdától előadott üdvözlő dal után Gidófalvi Ödön VIII. oszt. tanuló tolmácsolta azon érzelmeket, melyek az ifjuságot ezen ünnepen áthatják. Csinos beszédét átalános és szünni nem akaró éljenzés követte. Ö Excellenciája ezen nem várt és nemis ohajtott demonstrációt megköszönve a szívet megindító szavakban buzdította az ifjuságot Isten és haza iránti szeretetre s végül szeretetének jeléül főpásztori áldását adá az ifjakra. Erre még a „Hymnust“ énekelte el a dalárda s a menet szép rendben távozott. — Másnap az évforduló ünnepen az összes festületek tisztelegtek ö Excellenciájánál. Legelső volt a főd. káptalan és központi papság nagys. és ftd. Fábrián Sándor olvasó-kanonok, — a kir. törvényszék, ügyészség és járásbíróság nagys. Zsakó István törvénysz. elnök, — a városi tanács és hatóság nagys. Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester, — a főgymn. tanári karok. A véd Jákó igazgató, — az elemi iskolák tanító nagys. és ftd. Imets F. Jákó kanonok-plebános és igazgató vezetése alatt, továbbá adó, posta és távirtd. hivatalok stb. stb. Ö Excellenciája kegyesen fogadta a jó kívánatokat, a melyeket bizonyára meghallgat a jó Isten, — mit ismét és ismét ohajtuk és kérünk.

— **Személyzet.** Király Ö Felsege a károlyfehérvári székeskáptalan fűresedésben volt olvasó kanonokságot Fábrián Sándor éneklő kanonok, az egyházmegyei alapok gondnoka, egyházmegyei fűseus, a káptalani levéltár őre, zsinatvizsgálónak; s az éneklő kanonokságot Bálint Károly a b. Szűz Máriáról nevezett egeresi apát, esperes kanonok, egyházmegyei számvevőszék elnöke, egyház. megyei tanfelügyelő, a hegyaljai esperesi kerület fűgens főesperese, a szerzetesi fogadalom és házasságok védőjének legkegyelmesebben adományozván; — Dr. Tódor József theolog. kanonok, papnöveldei rektor a pastorális és erkölestan tanára, a „Baththyanum“ intézet igazgatója, az egyházmegyei könyvtár őre, zsinatvizsgáló és országgyűlési képviselő az esperes kanonokságra

Imets F. Jákó mester-kanonok, károlyfehérvári plébános, az aggpapok és kántortanítók alapjának gondnoka, az egyházmegyei számvevőszék alelnöke és ülnöke, a theologiai kanonokságra; Tamási Aron id. iskolás és oldal-kanonok s a püspöki iroda igazgatója a mester kanonokságra fokozatosan előléptettek, de előbbi hivatalaik további viselésében is mindnyájan meghagytattak.

— **Ft. Imets F. Jákó** kanonok ur ő nagyságát kegyelmes főpásztorunk a gyulafehérvári főgymnasiumhoz püspöki biztossá méltóztatott kinevezni. Ezen örvendetesen ünnepélyesen alkalomból a főgymnasium tanári testülete Avéd Jákó igazgatóval az élén f. hó 24-én tiszteltet a püsp. biztos ur ő nagyságánál, ki az igazgató üdvözlő beszédjére megköszönve az íránta tanúsított szívélyes figyelmet a tanári testület jóindulatába ajánlta magát s a gymnasium magasztos érdekeinek szeretendő erőit.

— **„Te Deum” Piskiben.** Nagyméltóságú és föstisztelendő Lőnhart Ferencz-erdélyi püspök ur ő Excellenciájának tiz éves püspöki jubileuma alkalmából folyó hó 24-én Te Deum volt. Ezen ünnepélyes pillanatot Piski telep róm. kath. hívei arra használták fel, hogy örökös hálájuknak kifejezést adjanak a Mindenható előtt, ki szent gondviselése szerint kegyelmes főpásztor urunk Ő Excellenciájának szeméjében oly nagy jótévedővel ajándékozta meg. Noha jelen alkalommal se ágyú dörög nem larsogatótá a levegőt, se fáka világ nem derengteté az esthemályt, se nagyszótamu dicseszéd nem hangzott fel, de a hálá imának a szerető szívek oltárán gyújtott lángja által emésztett tömény illata szált fel az ég felé, hogy tartsa meg az Isten a mi legkegyesebb atyánkat Piskinek fejedelmileg bőkezű kegyurát Lőnhart Ferencz püspök Ur Ő Excellenciáját!!! Adja Isten!

— **Megtérések.** Krisztus Jézus által alapított anya-szentegyházunk gyarapodása és mintegy az „egy akol és egy pásztor” felé közeledésnek előjeleit látjuk, midőn újabb megtérésekről értesítem e lap becses olvasóit. — Bordi Sándor és neje Varró Katalin, ugyszintén Pista, Jankó, József és neje Bordi Agnes — miután a kellő oktatásban részesültek, f. hó 7. Vették vissza az egyedül üdvözítő anyaszentegyház, az ődes anya keblébe a Kálvin tévelyéből: hozzá magukkal három fiú és két leány gyermeket. A hitvallás-letétele után érdemes plébánosunk nőtő Nagy Ignác ur egy szép beszédet intézett hozzájuk, mely mind a lélekre, mind a szívre buzdítólag és nemestőlég hatott smelynek kellemes behatását az atezokról visszatérközödni láttuk. Alosfalva, ápril 20. 1892. E. E.

— **Megtérések.** A „M. A.” ban olvassuk: Szép ünnepély folyt le folyó hó 19-én a hemoród karácsonyfalvi templomban. Balázs Mózes, Szabó Dávid, Farkas Sándor, Benedek Mihály, Béla Ferencz, Sándor Margit, Sándor Sámuel, Béla Mari és Abraham Rebi az unitárius hitről visszatértek az egyedül üdvözítő róm. kath. anyaszentegyház keblébe. A keresztelést t. Opra Lajos ur h. karácsonyfalvi lelkész végezte. — A hitvallás letételénél a kis templom zsufolág megtelet kümböző vallásfelekezeti hívekkel, kikre a lelkész urnak ez alkalommal tartott lélekemelő beszédje egész a könykig hatott. — Nygyenkettőre megy azok száma, kik Opra Lajos ur 12 évi h. karácsonyfalvi lelkészkedése alatt vissza tértek a róm. kath. anyaszentegyházba.

— **† Gogánváraljai Száva Farkas** ny. főgymn. tanár f. hó 17-én életének 66-ik évében végegyengülés következtében Maros Vásárhelyt elhunyt. Lelkes tanár, jó író és derék családapa volt. Nyugodjék békében s emléke legyen áldásban!

— **† Csató Sándor** IV éves hittanhallgató papnövendékünk f. hó 26-án Csik-Várdotfalván szülői házában életének 23-ik évében meghalt. Kiváló szorgalma és példás buzgósága szép reményekre jogosítottak. Az általa oly hön obajtott ígéret földjére be nem mebetett — itt a földön, lelje fel bát örök üdvösségét a mennyben. R. i. p.

— **Nyilvános nyugtázás.** A magyar-kéblösi templom építésére folytatólagosan a következő könyörödományok gyűltek be: — Ő Császári és apostoli királyi Felsége 100 frt, a székesfehérvári káptalan 25 frt, a kalocsai főkáptalan 10 frt, a veszprémi káptalan 10 frt, az egri papnövendékek 4 frt 60 kr, a győri papnövendékek 4 frt, a nagyvára. li papnövendékek 4 frt 50 kr, a szombathelyi papnövendékek 2 frt 60 kr, a szatmári papnövendékek 5 frt, a veszprémi papnövendékek 4 frt 43 kr, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 5 frt, Nagyságos Both Ferencz 2 frt, Ferenczi Károly 1 frt, Görög Joachim 1 frt, Beakó Pál 50 kr, Molnár János 1 frt, Balló János 50 kr, Zomora Dániel 1 frt, Takó János 1 frt, Zonda Vinceze 50 kr, Balog Lajos 50 kr, Péter József 1 frt, a piskii plébános 1 frt, a hátszegi plébános 1 frt, a petrozsényi plébános 1 frt, az esztergomi főkáptalan 5 frt — 193 frt 13 kr, mely összeget a Köznüvelődés ez évi 11 számában nyugtázott összeghez adva — 257 frt 59 kr. Fogadják a nemeskeblű adakozók a bizottság leghálásabb köszönetét. A megváltás szent titka, mint az isteni könyörülésnek legszembetűnőbb nyilvánulása indítsón könyörületre másokat is. Agoston Lajos, lelkész.

— **Katholikus üldözés Oroszországban.** A katolikusok helyzete Oroszországban kezd kétségbeeséjő lenni. A kiszárgó hírek vagyon elkobzásokról, a templomok, kólostorok bezárásáról és száműzetéséről szólnak. Tömeges kitasítás csak azért nem történik, mert a katolikusokat igen jó népanyagnak ismerik, mely tőr, dolgozik és fizet és utóvégre is csak nyereség lesz az orthodox egyháznak, ha a katolikusokból oroszokat csinál, a mi mindennap jobban és jobban látszik sikerülni. Ebből azonban oly sérelmet, mint a zsidók üldözéséből, nem alakít az „európai” sajtó.

— **Szerbia meg Oroszország után.** A szerb kultusminiszter, talán hogy szolgálatot tegyen a catholicismust üldöző Oroszországnak, megtiltotta, hogy a katolikus lelkészek misét vagy szent beszédet másutt mint a templomokban tarthassanak. Ez a Szerbiában élő katolikusokra nagy jelentőségű dolog, mert Szerbiában a katolikusok nagyon szét szórva vannak és a nagy területű plébániák gondozói csak ugy tehetnek eleget kötelességüknek, ha körutakat csinálnak. Szerbiában nincs is püspökség, hanem az egész ország a diakovári egyházmegyéhez tartozik. Hogy külügyi miniszterünk erről tudomást vett volna, arról még hírcsincs.

— **Pályázat.** A türi róm. kath. kántortanítói állomás. Kaszler Ferencz ur Hátszegre lett kinevezése folytán üresedésbe jővén, arra énnel pályázat hirdettetik. Javadalmazásai: 1. Az iskolával egy fedél alatt két szobából álló lakás, alatta pince, nyári konyha, benne süttőkemence, kamarácska. Egy köistálló, mellette kis szin. Földholdnyi veteményes kert. 2. Pénzfizetés különféle alapokból (bavi, negyed-félévi részletekben) 198 frt 90 kr. 3. Hat hold szántó, hét hold kaszáló hely használata. A kaszálóból 4 hold s fél a közlegelőből lévén kiszakítva, két drb. marhát a község mérsékelt díj fizetés mellett enged ki legelni. A földek után javadalmas által fizetendő évi föld-utmnakaadó s rovatal egy 20 frt. Rendes kántortanítói teendői mellett köteles köznapokon az egyházi jelen nem létében a sekrestyében segédkezni. Pályázók a megkívántató oklevél s egyéb bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat Május 27-ig alattírt hivatalhoz nyujtsák be. Türi (posta Balázsfalva) 1892 April 28. Róm. kath. lelkészi hivatal.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BELA, KORÓDY PÉTER, VARGA SÁNDOR, VASS ALBERT.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.